

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Jana Kašpara a Mgr. Kamila Tojnera ve věci žalobce: **Lesy České republiky, s. p.**, se sídlem Hradec Králové, Přemyslova 1106, IČ 42196451, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Praha 10, Vršovická 65, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 7. 2011, č. j. 3127/560/10, 113672/ENV/10,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo změněno rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 18. 6. 2007, č. j. ČIŽP/46/OOL/0631377.20/07/HLL, o uložení pokuty ve výši 450.000,- Kč podle ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, za ohrožení a poškození životního prostředí v lesích tím, že žalobce vlastním zaviněním vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů tím, že v období měsíců dubna až listopadu 2006 nechal zpracovat kalamitu v porostech 238 A7 (výměra 12,97 ha), 110 C7 (výměra 5,64 ha) a 110 D7 (výměra 13,19 ha) pro tyto porosty nevhodnou harvesterovou technologií, čímž došlo k dlouhodobému poškození stavu půdního profilu, poškození stromů stojících podél linek odřením kmenů, kořenových náběhů a potrháním kořenů, ke snížení stability porostů a v porostu 110 D7 k poškození koryta vodoteče a změně vodního režimu, a to ve výroku I. tak, že žalobci byla uložena pokuta ve výši 225.000,- Kč, ve výroku II. tak, že byla žalobci uložena povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1.000,- Kč a ve výroku III. bylo rozhodnutí ve zbytku potvrzeno. Výše pokuty byla žalovaným modifikována z důvodu, že žalovaný na rozdíl od inspekce došel k závěru, že žalobce jako vlastník dotčeného lesa je ve smyslu návěti ust. § 4 zákona č. 282/1991 Sb. odpovědný nikoliv za jednání, jímž došlo k ohrožení a poškození životního prostředí v lese, nýbrž pouze za jednání (opomenutí povinností vlastníka lesa při hospodaření), v důsledku něhož došlo k ohrožení životního prostředí v lese.

Žalobce nesouhlasí se skutkovým zjištěním ani s právním posouzením žalovaného v napadeném rozhodnutí. Předně rozporuje, že by se dopustil opomenutí při výběru dodavatele prací (PETRA, spol. s r.o.). Toto konstatování žalovaného nenachází oporu v provedeném dokazování, a pokud o toto pochybení opřel závěr o vině žalobce a označil ho současně za přitěžující okolnost, zatížil své rozhodnutí nezákonností. Výběrové řízení na dodavatele prací proběhlo podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a tento zákon stanoví jednoznačně meze toho, co je zadavatel oprávněn po účastnících výběrového řízení požadovat. Z Odborného posouzení zpracování kalamity (dále jen „Odborné posouzení“), o něž žalovaný opřel své skutkové a právní závěry vyplývá, že příčinou poškození stromů mohla být malá zkušenost operátora ve spojení s aktuálními podmínkami, tedy nikoli samotný charakter a vybavenost subjektu provádějícího práce.

Žalobce dále nesouhlasí se svou odpovědností za správní delikt spočívající ve skutečnosti, že při zpracování kalamitního dříví připustil (nezabránil) v rozporu s ustanoveními lesního zákona použití nevhodné těžké techniky („harvestorové technologie“). Smluvní dodavatel prací provedl těžbu výlučně harvestorovou technologií v rozporu s příkazem žalobce, a to přes opakované žádosti a pokyny o zajištění zpracování zadanou technologií. Nelze tedy v tomto případě shledat žalobcovu nečinnost. Žalobci nelze vytýkat jako významné pochybení, že v souladu se smlouvou nezastavil práce v okamžiku, kdy se ukázalo, že použití těžké techniky může ohrozit životní prostředí v dotčených lesních porostech s ohledem na dobu zásahu. Otázku zastavení prací je nutno řešit v kontextu následků takového zastavení pro další vývoj porostu. Navíc sám žalovaný v terénu zjistil, že jiná území CHKO byla po těžbě přes použití totožné technologie stejným smluvním partnerem bez závad. Nelze dovozovat odpovědnost žalobce za předmětný správní delikt, jehož předpokladem je taktéž protiprávní činnost, bez dalšího pouze z jeho odpovědnosti za stav majetku, popř. z odpovědnosti za způsob hospodaření s ním a z vlastnictví majetku samotného. K naplnění skutkové podstaty předmětného správního deliktu nedošlo, neboť nevznikl údajný následek v podobě žalovaným tvrzeného ohrožení životního prostředí v příčinné souvislosti s jakýmkoli jednáním či opomenutím žalobce, tím méně pak s opomenutím uvedeným v napadeném rozhodnutí. Ten, kdo práce prováděl, postupoval o své vlastní vůli, jež byla v rozporu s vůlí a pokyny žalobce. Opomenutí žalobce zastavit prováděné práce nemůže být v příčinné souvislosti s jakýmkoliv následkem těmito pracemi vzniklým, neboť příčinná souvislost těchto následků může být dána toliko s prováděním prací jako takovým.

Žalobce dále rozporuje Odborné posouzení v rozsahu otázky vhodnosti způsobu zpracování kalamity, na jehož základě žalovaný vyvodil své závěry o odpovědnosti žalobce. Z Odborného posouzení, které je postaveno na srovnání s měřením podměřivých stanovišť jiných lokalit, není patrné, zda shodné podmínky srovnávaných stanovišť byly nejen v době měření, ale i v době provádění těžby. Z posouzení nelze vyvodit polohu a parametry srovnávací plochy, jež je lokalizována toliko velmi obecně na „úpatí Šumavského národního parku“. Při posouzení vhodnosti těžební techniky nebyly vzaty v úvahu konkrétní klimatické vlivy (např. sněhová pokrývka). Tvrzení, že pro zásah byla zvolena naprosto nevhodná kombinace času a použité technologie s ohledem na stanovištní podmínky, postrádá věcné opory. Konstatování, že zásah měl být proveden v době zámrazu, nebo v době letního přísušku, neboť taková období se po vzniku polomu v daných porostech vyskytovala, jsou naprosto nedostatečná. Posečkání s těžbou do zámrazu by bylo spojeno s rizikem rozvoje kůrovce, ale i zapadání dřevní hmoty sněhem, mráz může zvýšit únosnost terénu, např. pro harvestor, a v kombinaci se sněhem znemožní nebo neúměrně ztíží těžbu kalamitou zlomených nebo vyvrácených stromů. Závěry o nutnosti zvolit vhodnější dobu těžby jsou

pouhými spekulacemi, jdoucími proti logice věci, tj. nutnosti ochránit rozsáhlé smrkové monokultury před kůrovcovou kalamitou. Účelné uplatnění zpracovateli navrhované technologie motorové pily a lana je v podmínkách málo svažitého terénu s rozptýlenou kalamitou prakticky nemožné. K tvrzení ohledně poškození kořenů při hloubce kolejí přesahující 50 cm ve smrkovém porostu, žalobce namítl, že nelze z posouzení vyvodit, jaký byl rozsah ploch kolejí svou hloubkou přesahujících 50 cm. Taktéž nelze dovodit, z jakých důvodů jsou koleje hlubší než 20 cm nepřipustné z hlediska ohrožení životního prostředí v posuzovaném případě a toto tvrzení autorů zabývajících se danou problematikou je tak zcela nepřezkoumatelné. Závěry v Odborném posouzení tak nelze vzít za základ pro rozhodnutí ve věci, navíc za situace, kdy se žalovaný při hodnocení důkazů nevypořádal se zásadními připomínkami žalobce k tomuto posouzení.

Žalobce nemá za prokázaný škodlivý následek jednání vlastníka lesa, byť formou opomenutí, ani příčinnou souvislost mezi nimi. Určité jednání samo o sobě nelze automaticky považovat za správní delikt bez dalšího, je třeba důkazu o tom, že vznikl následek (ohrožení), který zákon sankcionuje. K závěru, že s ohledem na budoucí hospodaření zde vlivem provedených zásahů těžkou technikou existuje jistý potenciál eroze a lze zde očekávat problémy v případě jakékoliv dopravy, zvláště v období se zvýšenou půdní vlhkostí, došel žalovaný bez zjištění důkazně podloženého skutkového stavu s pouhým odkazem, že tato skutečnost byla zjištěna „z jiné úřední činnosti“. Toto konstatování žalovaného díky jeho neurčitosti považuje žalobce za aplikovatelné na jakýkoliv lesní porost. Porosty, které měly být správním deliktem žalobce ohroženy, byly již před kalamitou ovlivněny např. houbovými patogeny či podmáčením stanovišť a následně stresem ze sněhové a větrné kalamity. Přesto se v uplynulých 5 letech projevují jako stabilní porosty bez známek „ohrožení“ či snížení vitality porostu. Chybí tak jakýkoliv důkaz, že by byla dále snížena odolnost porostů, resp. vitalita stromů.

Žalobce taktéž napadá výrok II. rozhodnutí o uložení povinnosti náhrady nákladů řízení, neboť tvrdí, že správní řízení nevyvolal porušením své právní povinnosti, a dále taktéž výrok III. napadeného rozhodnutí, neboť mu není jasné, v jakém „zbytku“ bylo toto rozhodnutí potvrzeno a nevidí tudíž důvod tohoto výroku.

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl zamítnutí žaloby, když uvedl, že byl skutkový stav zjištěn dostatečně, přičemž bylo prokázáno naplnění všech znaků předmětné skutkové podstaty správního deliktu ve smyslu ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa.

Žalovaný vycházel ve svém závěru o naplnění skutkové podstaty deliktu především z inspekčních zjištění v rámci provedených šetření, např. terénní šetření České inspekce životního prostředí za účasti zástupců žalobce dne 18. 10. 2006 (inspekce ve vztahu k předmětným porostům konstatovala poškození lesní půdy a stojících stromů, např. 110 D7 revír Borová – přibližováním vyjeto cca 600 m kolejí až do hloubky 700 cm, přibližováním dříví poškozena vodoteč, 238 A7 revír Čachnov – koleje vznikly v délce cca 500 m po ploše porostu) dále z odborného posouzení Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity, lesnické a dřevařské fakulty, ústavu lesnické a dřevařské techniky z března 2007 s názvem „Vyhodnocení harvestorové technologie v kalamitních těžbách v porostech 238 A7, 110 C7 a 110 D7“ (vypracovali Ing. Klvač, Ph.D. a Ing. Jiroušek, posudek signován vedoucím ústavu Doc. Ing. Skoupým, CSc.).

Stav zjištění inspekci na místě představuje minimálně ohrožení životního prostředí v lese. V této souvislosti žalovaný poukázal na závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2008, č. j. 11 Ca 202/2006-46, v jehož rámci se soud zabýval „ohrožovacím“ deliktem na úseku ochrany lesa, když dále dovodil, že následek ohrožovacího deliktu (má způsobit újmu v budoucnu) spočívá ve vyvolání reálného nebezpečí (následek ve formě poruchy obvykle chybí), že chybí jen málo k tomu, aby nastala porucha vedoucí k poškození chráněného zájmu.

Žalobce měl při těžební činnosti v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy postupovat v souladu se zásadami předběžné opatrnosti a prevence, jimiž je ochrana životního prostředí ovládána a vyvarovat se postupů, kdy se s využitím racionální technologie těžba provede plošně s tím, že škody s tím spojené se následně asanují. Není tedy na místě využívat harvestorové technologie paušálně, bez zřetele na specifické podmínky příslušných stanovišť a bez ohledu na konkrétní klimatické podmínky. Ačkoliv ve vztahu k vybraným porostním skupinám mohlo být i vzhledem k rozsahu kalamity využití harvestorové technologie na místě, pokud jde konkrétně o porostní skupiny 238 A7 k. ú. České Křižánky a České Milovy a 110 C7 a 110 D7 k. ú. Pustá Kamenice, prokázalo se v průběhu sankčního řízení, že šlo o technologii nevhodnou. V předmětných porostních skupinách použitá harvestorová technologie s ohledem na množství dříví, které bylo třeba vytěžit, neodpovídala podmínkám a únosnosti těchto stanovišť.

Za zcela nepřipadnou považuje žalovaný argumentaci žalobce potřebou rychlého vytěžení dřeva. Riziko přemnožení kůrovce a s tím přímo související potřeba rychlého vytěžení kalamitních porostů bylo vzhledem ke všem okolnostem malé (vyšší nadmořská výška stanovišť, celkový průběh počasí teplotně i srážkově pro vývoj kůrovce příznivého) a nemohlo ospravedlnit realizované zásahy do území nevhodným využitím těžké techniky. V případě bezprostřední hrozby kůrovcové kalamity by přicházelo v úvahu ošetření vhodným insekticidním přípravkem (III. zóna CHKO), resp. odkornění (I. a II. zóna CHKO).

K delikt ní odpovědnosti žalobce uvedl žalovaný, že odpovědnosti za plnění svých povinností ve smyslu lesního zákona nemůže vlastník smluvně přenést na jiný subjekt. Žalobce měl ve výběrovém řízení sám stanovit adekvátní podmínky prací, jež poptává a důsledně po svém smluvním partnerovi požadovat jejich plnění včetně adekvátní kontroly a případného zastavení prací. Žalobce v průběhu celého řízení nezpochybnil, že vybraný smluvní partner disponoval v rozhodující míře nevhodnou těžkou technikou.

K žalobcem napadenému výroku III. rozhodnutí žalovaný podotkl, že součástí výrokové části je rovněž záhlaví, ve kterém je před výrokem specifikováno, podle kterého hmotněprávního ustanovení je ve věci rozhodováno, jakým procesním ustanovením je založena příslušnost správního orgánu a označení účastníků řízení a jejich zástupců. Bylo tedy na místě v tomto „zbytku“ prvostupňové rozhodnutí inspekce potvrdit.

Ze správního spisu vyplývají následující pro rozhodnutí soudu podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím České inspekce životního prostředí ze dne 18. 6. 2007, č. j. 46/OOL/0631377.20/07/HLL, byla žalobci ve výroku I. uložena pokuta ve výši 450.000,- Kč podle ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, za ohrožení a poškození životního prostředí v lesích tím, že žalobce vlastním zaviněním vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů tím, že v období měsíců dubna až listopadu 2006 nechal zpracovat

kalamitu v porostech 238 A7 (výměra 12,97 ha), 110 C7 (výměra 5,64 ha) a 110 D7 (výměra 13,19 ha) pro tyto porosty nevhodnou harvestorovou technologií, čímž došlo k dlouhodobému poškození stavu půdního profilu, poškození stromů stojících podél linek odřením kmenů, kořenových náběhů a potrháním kořenů, ke snížení stability porostů a v porostu 110 D7 k poškození koryta vodoteče a změně vodního režimu a ve výroku II. uložena povinnost k náhradě nákladů řízení v paušální částce 2.500,- Kč.

Rozhodnutím Ministerstva životního prostředí ze dne 14. 8. 2007, č. j.: 560/2313/07, bylo dle ustanovení § 90 odst. 5 správního řádu zamítnuto odvolání JUDr. Lenky Bubnové, právníka KI LČR, s. p. proti výše uvedenému rozhodnutí České inspekce životního prostředí.

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2010, č. j. 8 Ca 293/2007-30, bylo rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 14. 8. 2007, č. j.: 560/2313/07, zrušeno a věc vrácena Ministerstvu životního prostředí k dalšímu řízení.

Žalobou napadeným rozhodnutím bylo předmětné rozhodnutí České inspekce životního prostředí změněno tak, že žalobci byla uložena pokuta ve výši 225.000,- Kč, ve výroku II. tak, že byla žalobci uložena povinnost uhradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1.000,- Kč a ve výroku III. bylo rozhodnutí ve zbytku potvrzeno. V odůvodnění uvedl, že Česká inspekce životního prostředí provedla dne 10. 10. 2006 šetření v dotčených lesních porostech (mimo jiné i porosty 110 C7, 110 D7 a 238 A7 na lesním hospodářském celku Polička), kde zjistila, že při likvidaci zimní kalamity bylo použito těžké techniky (pravděpodobně harvestor), čímž došlo k nevratnému poškození půdního povrchu lesa, odření a narušení kořenového systému stromů a poškození (odření) kmenů. V zápisu z dalšího šetření provedeného inspekci dne 13. 10. 2006 byl v podstatě popsán podrobně stav již zjištění dne 10. 10. 2006. V protokolu o výsledku dalšího terénní šetření provedeného dne 18. 10. 2006 inspekce ve vztahu k předmětným porostům 110 C7, 110 D7 a 238 A7 konstatovala poškození lesní půdy a stojících stromů, v podrobnostech dále uvedla, že v porostu 110 C7 (revír Borová) bylo přibližováním vyjeto cca 200 m kolejí až do hloubky 40 cm, v porostu 110 D7 (revír Borová) přibližováním vyjeto cca 600 m kolejí až do hloubky 70 cm; přibližováním dříví byla poškozena vodoteč. V porostu 238 A7 (revír Čachnov) koleje vznikly v délce cca 500 m po ploše porostu. Poškozením lesní půdy v předmětných lokalitách došlo k omezení plnění veřejně prospěšných funkcí lesa, zejména funkce půdoochranné, vodohospodářské a rekreační. V závěrech zprávy z dalšího šetření ze dne 20. 11. 2006 bylo souhrnně konstatováno, že použitou technologií při zpracování kalamity z období zimy 2005-2006 byly nevratně poškozeny kořeny (zprůtrhány) a kořenové náběhy stromů stojících podél přibližovacích linek. Nevratně byl poškozen půdní profil a dlouhodobě došlo k poškození humusové vrstvy porostní půdy. V porostech 110 C7 a 110 D7 byl narušen i vodní režim. Z odborného posouzení Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity, lesnické a dřevařské fakulty, ústavu lesnické a dřevařské techniky z března 2007 s názvem „Vyhodnocení harvestorové technologie v kalamitních těžbách v porostech 238 A7, 110 C7 a 110 D7“ (vypracovali Ing. Klvač, Ph.D. a Ing. Jiroušek, posudek signován vedoucím ústavu Doc. Ing. Skoupým, CSc.), které bylo zpracováno na základě objednávky inspekce, vyplývá celkové konstatování, že *„práce byly provedeny v nevhodnou dobu a způsobem neodpovídajícím daným terénním podmínkám. Pro zásah byla zvolena naprosto nevhodná kombinace času a použité technologie s ohledem na stanovištní podmínky. Při použití mechanizace na podmáčených stanovištích je nezbytně nutné se podřizovat aktuálním vlhkostním poměrům v půdě a tedy únosnosti půdy. V tomto případě bylo podle názoru uvedeného v posudku jediné možné soustavu strojů harvestor+forwarder nahradit v daném čase technologií harvestor (pouze jeden pojezd terénem) popř. motorová pila+lanovka, kterou bylo možné použít i*

v dané době těžebního zásahu se zárukou minimálních škod na půdě i porostu. Poškození stromů se na ploše porostu pohybovalo v mezích normálu, pouze v okolí zpřístupňovacích linek se vyskytovala poranění ve vyšší míře, než je obvyklé, a to i ve větších výškách. Pokud jde o poškození kořenů, nebylo možné po provedené sanaci jeho výši posoudit, avšak při hloubce kolejí přesahující 50 cm lze ve smrkovém porostu předpokládat, že jsou porušeny všechny kořeny v této hloubce, které procházejí přes zpřístupňovací linku“. Po vrácení spisu žalovanému soudem, se ministerstvo znovu zabývalo důvodností jednotlivých námitek odvolání, potažmo oprávněností uložené sankce. Ministerstvo dospělo k závěru, že pokuta byla uložena oprávněně, avšak je na místě její výši modifikovat (snížit). Žalovaný poukázal na základní premisu v ochraně CHKO, kterou je dle ust. § 14 a § 15 zákona č. 114/1992 Sb., udržení nebo zlepšení dochovaného stavu území, resp. zachování a vytváření optimálních ekologických funkcí území. Tomuto odpovídají veškeré koncepční dokumenty, např. plán péče o CHKO Žďárské vrchy, 12994 – bod 3.2.2. Lesy a lesní hospodářství – základní cíle vývoje na LPF v CHKO: „nepoužívat těžkou mechanizaci v nedostatečně únosných terénech, sezónní používání technologií s negativním vlivem na půdní povrch“, jakož i faktické kroky správních orgánů. Žalovaný popsal skutkovou podstatu správního deliktu vymezeného v ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb. a v souvislosti s touto poukázal na judikaturu ohledně zkoumání odpovědnosti za zavinění u právnické osoby. Konstatoval, že odpovědnost za plnění svých povinností nemůže vlastník smluvně přenést na jiný subjekt. Dále poukázal na smlouvu, které LČR uzavřely s těžební společností PETRA spol. s r.o., v jejímž bodu 2.6. je zakotveno oprávnění LČR požadovat na smluvním partnerovi omezení či zastavení provádění těžební činnosti, pokud by tyto ohrožovaly životní prostředí či jiné obecné zájmy. Ministerstvo dospělo k závěru, že LČR jako odborný subjekt nepřijaly adekvátní opatření k odstranění následků větrné a sněhové kalamity v lesních porostech 110 C7, 110 D7 a 238 A7 na LHC Polička, jež by odpovídala aktuálním terénním a klimatickým podmínkám a tento dále podrobně odůvodnilo. Jako jedinou důvodnou odvolací námitku shledalo ministerstvo námitku týkající se výše uložené pokuty. Ministerstvo dospělo k závěru, že LČR jako vlastník dotčeného lesa je ve smyslu návěti ust. § 4 zákona č. 282/1991 Sb. odpovědný nikoliv za jednání, jímž došlo k ohrožení a poškození životního prostředí v lese, nýbrž za jednání (opomenutí povinností vlastníka lesa při hospodaření), v důsledku něhož došlo k ohrožení životního prostředí v lese, neboť se nepodařilo dostatečně průkazně doložit, že by zmíněným opomenutím vlastníka bylo nezvratně poškozeno životní prostředí v lese. Ze strany LČR se nepochybně jednalo o ohrožovací delikt, k jehož prokázání stačí pouhé ohrožení chráněného zájmu (zde životní prostředí v lese a ochrana lesních porostů před škodlivými činiteli). Následek ohrožovacího deliktu spočívá ve vyvolání reálného nebezpečí, že chybí jen málo k tomu, aby nastala porucha vedoucí k poškození chráněného zájmu, čemuž má odpovídat i výše uložené sankce. S ohledem na budoucí hospodaření zde vlivem provedených zásahů těžkou technikou existuje jistý potenciál eroze a dále v území i do budoucna nutno očekávat problémy v případě jakékoliv dopravy, zvláště v obdobích se zvýšenou půdní vlhkostí. Pokud jde o výši uložené pokuty, ministerstvo se s podstatnou částí hodnocení České inspekce životního prostředí ztotožnilo (způsob, doba trvání – opomenutí při výběru dodavatele, nezastavení činnosti, nedostatečná kontrola včetně nevyžadování vhodných preventivně-ochranných opatření, např. používáním rohoží na méně únosných půdách; to vše na území II. a III. zóny CHKO, na celkové ploše 31,80 ha; zpracování kalamity probíhalo od měsíce dubna do listopadu), pouze pokud jde o následky protiprávního jednání, dovozuje ministerstvo toliko ohrožení zákonem chráněného zájmu, a proto přistoupilo k podstatnému snížení uložené sankce na polovinu původně inspekcí uložené částky. Výše nákladů řízení byla snížena o 1.500,- Kč, neboť tato paušální částka byla LČR uložena s odůvodněním, že byl přibrán znalec z jiného oboru, avšak v případě „Odborného posouzení zpracování kalamity“ se nejedná o důkaz znaleckým posudkem ve smyslu ust. § 56 správního řádu.

Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumávání rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Podle ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, *Inspekce uloží pokutu až do výše 5.000.000,- Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.*

K námitce opomenutí při výběru dodavatele prací PETRA spol. s r.o., má soud předně za prokázané, že žalobce si byl vědom, že tato společnost, se kterou dne 7.1.2005 uzavřel Rámcovou smlouvu č. 164/04/2006 na dodávky komplexních lesnických činností, disponovala z 90 % pouze harvestorovou technologií, když žalobce tuto skutečnost nijak nezpochybnil. Žalobce si měl v předcházejícím výběrovém řízení, z něhož dodavatel prací vzešel, stanovit takové podmínky, které by následně odpovídaly a byly v souladu s charakterem jím zadaných prací. Pokud žalobce namítá, že není dána souvislost mezi použitím nevhodné harvestorové technologie (charakteru této technologie) a poškozením stromů v předmětných porostech, soud uvádí, že v Odborném posouzení pracovní kalamity je zcela jasně konstatováno, že pro zásah v předmětných porostech byla zvolena naprosto nevhodná kombinace času a použité technologie s ohledem na stanovištní podmínky, neboť při použití mechanizace na podmáčených stanovištích je nezbytně nutné se podřizovat aktuálním vlhkostním poměrům v půdě a tedy únosnosti půdy. Jestliže je tedy dále v Odborném posouzení uvedeno, že příčinou poškození stromů mohla být buď malá zkušenost operátora, nebo obtíže vzniklé nedostatečnou únosností terénu a tedy ohroženou stabilitou těžebního stroje, vyplývá z uvedeného, že příčinou poškození stromů mohla taktéž být technologie nevhodně zvolená a použitá v návaznosti na stav terénu. Nad uvedené si soud dovoluje upozornit, že nevhodnou harvestorovou technologií nedošlo v předmětných porostech pouze k poškození stromů, ale dále taktéž k dlouhodobému poškození stavu půdního profilu, snížení stabilitě porostů a v porostu 110 D7 k poškození koryta vodoteče a ke změně vodního režimu. Soud nesouhlasí se závěrem žalobce, že žalovaný zatížil své rozhodnutí nezákonností, pokud o pochybení při výběru dodavatele prací opřel závěr o vině žalobce a označil ho současně za přitěžující okolnost. Z rozhodnutí České inspekce životního prostředí ze dne 18.6.2007, č. j. 46/OOL/0631377.20/07/HLL, vyplývá, že při stanovení pokuty bylo přihlédnuto k závažnosti a vysoké nebezpečnosti jednání žalobce, který jako státní podnik a právnická osoba obhospodařující státní majetek, necítí žádnou odpovědnost za ohrožení prostředí v lesích, které sice fyzicky nezpůsobil, ale mimo jiné výběrem zpracovatelského subjektu s nevhodnou technologií pro uvedené porosty spoluzavinil zároveň se zpracovatelským subjektem, a dále bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že ačkoliv žalobce zná povinnosti dané zákonnými předpisy, odmítá za činnost, kterou způsobil, mj. výběrem zpracovatelského subjektu, nést odpovědnost. Za přitěžující okolnosti tak byly shledány nedostatek následného uvědomění si a převzetí odpovědnosti za výběr zpracovatelského subjektu s nevhodnou technologií pro uvedené porosty, nikoliv samotné opomenutí při výběru dodavatele prací. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí s hodnocením těchto přitěžujících okolností s ohledem na výši ukládané sankce ztotožnil, a soud tak v tomto případě neshledal, že by došlo k porušení zásady zákazu dvojího přičítání, podle níž nelze jednu a tutéž skutečnost, která v posuzované věci je dána v intenzitě nezbytné pro naplnění určitého zákonného znaku skutkové podstaty konkrétního porušení právní povinnosti, současně

hodnotit jako okolnost polehčující či přitěžující, neboť se v daném případě nejedná o totožné skutečnosti, jak se žalobce mylně domnívá.

K nesouhlasu žalobce s jeho odpovědností za správní delikt, spočívající v absenci příčinné souvislosti mezi údajným následkem v podobě žalovaným tvrzeného ohrožení životního prostředí s jakýmkoli jednáním či opomenutím žalobce, soud uvádí, že naplnění skutkové podstaty předmětného správního deliktu dle ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., je v tomto případě spatřováno ve skutečnosti, že žalobce jako specializovaná právnická osoba, které je svěřeno nakládání s lesy ve vlastnictví státu a disponující kvalifikovaným odborným personálem, ohrozil životní prostředí v lesích tím, že zanedbal (vědomá nedbalost) povinnosti v ochraně lesa vyplývající z jednotlivých ustanovení lesního zákona, zejm. povinnost počínat si tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů a při hospodaření v lese usilovat o to, aby funkce lesa byly zachovány a plněny rovnoměrně a trvale (§ 11), dále činit nezbytná opatření ke zmírnění následků mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese (§ 32 odst. 2), dále zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu a v rámci ochrany lesa dát přednost účinným technologiím šetřícím životní prostředí (§ 32 odst. 5 a 8) a dále provádět přibližování, uskladnění a odvoz dříví tak, aby nedocházelo k nepřiměřenému poškozování lesa a ostatních pozemků; výstavba a údržba přibližovacích linek, lesní dopravní sítě a ostatní zařízení v lesích nesmí působit ohrožení stability lesních porostů, zvýšené nebezpečí eroze nebo nepřiměřené poškození půdy a vodního režimu v daném území (§ 34 odst. 1 a 2), tím, že opomenul stanovit vhodnou technologii zpracování kalamity v předmětných porostech, opomenul zabezpečit odbornost ze strany zpracovatele nebo alespoň minimalizovat škody při jejich prvním zjištění zastavením činnosti, a tímto vytvořil podmínky pro působení biotických a abiotických činitelů. Tvrzení žalobce, že smluvní dodavatel prací provedl těžbu výlučně harvestorovou technologií v rozporu s příkazem žalobce přes jeho opakované žádosti a pokyny, nezabývá žalobce deliktní odpovědností, neboť dle bodu 2.6. Smlouvy o provádění těžebních činností č. D-2/164/04/2006, uzavřené mezi žalobcem a společností PETRA spol. s r.o., je žalobce oprávněn požadovat na smluvním partnerovi omezení či zastavení provádění těžební činnosti, jestliže z důvodu na straně smluvního partnera dosavadní výkon těchto prací ohrožuje životní prostředí či jiné obecné zájmy a je v rozporu s obecně závaznými právními předpisy, nebo jestliže dojde k porušení této smlouvy, jehož následkem je vznik škody nebo bezprostředně hrozící vznik škody. Právě toto opomenutí žalobce požadovat zastavení prací prováděných nevhodnou technologií v návaznosti na předcházející opomenutí žalobce při výběru dodavatele prací způsobilo ohrožení životního prostředí v lesích a vytvořilo podmínky pro působení biotických a abiotických činitelů. Opomenutí má právní význam pouze v tom případě, že se jedná o opomenutí jednání, k němuž byl subjekt práva povinen. V projednávaném případě jde o to, že žalobce je deliktně stíhán za to, že porušil povinnost uloženou zákonem č. 289/1995 Sb., lesní zákon. Aby šlo o jednání, musí se vyznačovat projevem vůle navenek. I pasivita volně projevená je pak činem tam, kde právo pozitivně normuje příkaz či zákaz nějakého chování a adresát právní povinnosti zůstane v nečinnosti. V kontextu výše uvedených zákonných povinností žalobce při nakládání s lesy ve vlastnictví státu pak rozhodně neobstojí poukaz žalobce, že jiná území CHKO byla po těžbě přes použití totožné technologie stejným smluvním partnerem bez závad. Pokud má žalobce povinnost počínat si tak, aby nedocházelo k ohrožování a poškozování lesů, rozhodně nelze splnění této zákonné povinnosti spatřovat v postupu, kdy žalobce paušálně použije určitý typ těžební technologie, bez přihlédnutí k vhodnosti jejího použití a specifičnosti jednotlivých porostů, a v případě většinové úspěšnosti tuto shledává vhodnou a správnou, a nevhodné následky v dalších porostech hodnotí pouze jako ojedinělou a nepředvídatelnou výjimku.

K námitce žalobce ohledně otázky vhodnosti způsobu zpracování kalamity uvedené v Odborném posouzení, soud dospěl k závěru, že toto Odborné posouzení je kvalifikovaný, odborný a zcela průkazný podklad pro rozhodnutí žalovaného. Z Odborného posouzení vyplývá, že srovnávací měření proběhla v letech 2005-2006 a v tomto časovém období byl vždy použit shodný postup a dodrženy shodné podmínky měření pro srovnávané lokality k zajištění objektivitu. Jako srovnávací soubor byly použity údaje měřené ve výše uvedeném období na oglejených podmáčivých stanovištích, kde byl zásah prováděn vždy v období po déletrvajícím suchu, popř. v zimním období. Údaje byly měřeny na úpatí Šumavského národního parku, kde jsou kladeny vysoké nároky na šetrnost zásahu tak jako na sledovaném území. Neuvedení přesné lokalizace srovnávací plochy, jak žalobce namítá, tak nemůže mít vliv na přesnost srovnání, když zásadním a určujícím kritériem je v tomto případě charakter srovnávaného území. Tvrzení, že pro zásah byla zvolena naprosto nevodná kombinace času a použité technologie s ohledem na stanovištní podmínky, má oporu v závěrech Odborného posouzení, kde je dále uvedeno, že: „*Při použití mechanizace na podmáčených stanovištích je nezbytně nutné se podřizovat aktuálním vlhkostním poměrům v půdě a tudíž únosnosti půdy.*“. Takto však žalobce nepostupoval, neboť byla na podmáčených stanovištích použita soustava strojů harvestor + forwarder. Použití této těžké technologie by bylo odůvodnitelné jen potřebou včasného zásahu vzhledem k patrně hrozící kůrovcové kalamitě, avšak v době, kdy byl tento zásah proveden (srpen), se jedná o období, kdy již prevence proti gradaci kůrovce není opodstatněná. I kdyby opodstatněnou shledána byla, připadala by nejprve v úvahu asanace kůrovcem napadeného dříví, spočívající v odkornění kůry nebo chemickém ošetření stromů tak, aby nemohl být dokončen vývoj kůrovce a jeho další rozmnožování. Použitá technologie harvestor + forwarder mohla být zachována, jenom pokud by byl zásah proveden v době zámrazu, nebo v době letního přísušku. V době zásahu však takové klimatické podmínky nepanovaly a v daném čase měla být tato technologie nahrazena, a to nejen kombinací motorové pily a lanovky, ke které žalobce namítá, že je v podmínkách málo svažitého terénu s rozptýlenou kalamitou prakticky nemožné, ale dle Odborného posouzení přicházela v úvahu taktéž technologie harvestor – pouze jeden pojezd porostem. Poškození půdního profilu na linkách s kolejemi hlubšími než 20 cm je řadou autorů zabývajících se danou problematikou považováno za nepřipustné (Skandinávské země považují za nepřipustnou hloubku kolejí 10 cm a více). Z hlediska možnosti návratu do přirozeného stavu je za dobu obmýtí nemožné, došlo-li jako v projednávaném případě k těžebně dopravní erozi. Řešením je pouze odborná sanace, která zamezí další degradaci. Žalovaný vzal za podklad pro své rozhodování nejen výše uvedené Odborné posouzení, ale především též inspekční zjištění v rámci provedených šetření, ze kterých bylo mj. zjištěno, že v porostu 110 D7 revír Borová bylo přibližováním vyjeto cca 600 m kolejí až do hloubky 700 cm a v porostu 238 A7 revír Čachnov vznikly koleje v délce cca 500 m po ploše porostu.

Pokud žalobce sporuje existenci škodlivého následku ve formě ohrožení životního prostředí v lese, neboť jej nemá za prokázaný, je soud povinen zabývat se tím, zda správní orgán v tomto směru provedl dokazování, neboť není možné automaticky považovat určité jednání samo o sobě za správní delikt bez dalšího. Je třeba důkazu o tom, že následek, v tomto případě ve formě ohrožení, který zákon sankcionuje, vznikl. Správní orgán v řízení o správním deliktu následek jako znak objektivní stránky deliktu musí řádně prokázat, aby mohl odpovědět na otázku, zda se o delikt jedná, a aby mohl posoudit druh, výměru, případně způsob výkonu ukládané sankce (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17.7.2008, sp. zn. 1 As 15/2007). Vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů má soud za prokázané jednak z terénních kontrolních šetření České inspekce životního prostředí, jakož i ze závěrů Odborného posouzení, kde se uvádí, že: ... *při hloubce kolejí přesahující 50 cm lze ve smrkovém porostu předpokládat, že jsou*

porušeny všechny kořeny v této hloubce, které procházejí přes zpřístupňovací linku; důsledkem toho mohou vznikat následně vážné ztráty na přírůstu a zdravotním stavu takto poškozených stromů.“ a dále: „*Sanace kolejí byla provedena tak, že koleje byly zasypány směsí těžebních zbytků a vytlačené zeminy, poté bylo nejbližší okolí kolejí srovnáno. Použití takto sanovaných linek k soustřeďování je v budoucnu pravděpodobně nemožné a lze očekávat výrazné poškození linek při dalších zásazích.*“. Žalovaný tak v napadeném rozhodnutí z dostupných podkladů zcela logicky dospěl k závěru, že nedbalostním jednáním žalobce byly vytvořeny podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů („*odolnost porostů narušených předchozí větrnou a sněhovou kalamitou proti šíření škodlivých organismů a povětrnostním vlivům byla narušením půdního profilu a vodního režimu a poškozením kmenů a kořenů při zpracování kalamity dále významně snížena – dopady na snížení vitality stromů, kdy se tyto stávají náchylnějšími a citlivějšími na budoucí stres, tj. vítr, sucho, podmáčení, těžký sníh, námrazu, kolonizaci hmyzem, houbovými patogeny apod.*“). Skutečnost, že se předmětné porosty v uplynulých 5 letech projevují jako stabilní porosty bez známek ohrožení či snížení vitality, je s ohledem na samotnou povahu ohrožovacího deliktu zcela irelevantní. U ohrožení životního prostředí nelze totiž předjímat a vyžadovat po správním orgánu, aby bezezbytku vymezil, které škodlivé biotické či abiotické činitele budou působit a v jakém časovém horizontu se jejich působení projeví, avšak podstatné je, že takové podmínky pro působení biotických a abiotických činitelů předchozím poškozením životního prostředí byly vytvořeny (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22.4.2008, č. j. 11 Ca 202/2006).

Jelikož soud shledal výše uvedené námitky žalobce nedůvodnými, dospěl ke stejnému závěru, i co se týká námitky směřující proti subsidiárnímu výroku II. o náhradě nákladů správního řízení podle ust. § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

Výrok III. napadeného rozhodnutí má oporu v ust. § 90 odst. 5 správního řádu, ze kterého vyplývá, že pokud odvolací správní orgán změní napadené rozhodnutí jen z části, ve zbytku jej potvrdí. V projednávaném případě nebyla změněna výroková část prvostupňového rozhodnutí ve svém záhlaví, specifikující hmotněprávní ustanovení, podle kterého bylo ve věci rozhodnuto, dále jakým procesním ustanovením je založena příslušnost správního orgánu a dále označení účastníků řízení a jejich zástupců. Žalovaný tak zcela správně postupoval dle výše uvedeného ustanovení správního řádu, když v této části prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

S ohledem na shora uvedené důvody soud žalobu s odkazem na ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je

posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 17. prosince 2014

JUDr. Ing. Viera Horčicová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Veronika Brunhoferová